

INZAKE DE IN HET KAMP SUFFISANT ONDERGEBRACHTE
VAN CSM-TANKERS AFKOMSTIGE CHINEEZEN.

Aanwezigheid Chineezen op Curacao.

Het Gouvernement van Curacao heeft van den aanvang af dat de toelating der Chineezen op Curacao ter sprake werd gebracht, daartegen bezwaar gehad.

Toen de CSM in het midden der twintiger jaren het Gouvernement ervan overtuigde, dat - teneinde over voldoende ingenieroomcrew voor haar tankers te kunnen beschikken - het importeeren van Chineezen onafwendbaar was, is hierin tenslotte toegestemd. Deze Chineezen zijn echter nimmer toegelaten op Curacao, zijn van den aanvang af tot heden als ongewenschte vreemdelingen beschouwd. Dezen Chineezen werd tijdelijk toegestaan op de tankers dienst te doen, terwijl de CSM ervoor verantwoordelijk was, dat deze werknemers niet op Curacao zelf verblijf hielden, tenzij in geval van ziekte, convalescens^y, verlof.

De CSM is zich steeds ten volle van deze beperkende bepalingen met betrekking tot het verblijf der Chineezen alhier bewust geweest, heeft dit speciale standpunt tegenover dit deel harer werknemers nimmer kunnen toejuichen, doch heeft zich hieraan moeten onderwerpen.

Van de zijde der CSM is er steeds zorgvuldig voor zorggedragen, dat aan bovengenoemde beperkende bepalingen met betrekking tot haar Chineesche werknemers zooveel mogelijk de hand gehouden werd. In den loop der jaren werd vele malen door de Stadspolitie medegedeeld, dat een of meer Chineezen zonder geldige reden toch in de stad verblijf hielden, met het verzoek hen direct op eigen terrein - in casu een schip - terug te brengen, waaraan steeds gevolg werd gegeven.

Ook de Chinees zelf is zich bewust van zijn uitzonderingspositie. Dit bleek duidelijk toen deze Chineezen werden aangeslagen in de Inkomstenbelasting van dit eiland, waarop zij, aan de hand van hun niet hier "gevestigd" zijn, direct protesteerden, met het gevolg, dat tenslotte de Maatschappij de betaling hunner belasting voor haar rekening nam.

Ook in het huidige conflict hebben het Gouvernement en de CSM het standpunt ingenomen, dat deze Chineezen, ingevolge de regelingen niet in Willemstad mochten verblijven en het een plicht van de Maatschappij is hen uit de stad te houden en logies en voeding op Maatschappij terrein te verstrekken, zoolang zij niet op de tankers werkzaam wilden zijn

en nog op dit eiland verblijf houden. Gedurende de eerste weken, dus van 24 Februari tot 12 Maart is de clementie van den Procureur-Generaal ingeroepen en verbleef een tweehonderd tal Chineezzen in de stad, in afwachting van de komst en de te voeren onderhandelingen van en met den Chineeschen Consul te Trinidad.

Staking.

Toen op 24 Februari wederom een aanvang werd gemaakt met het hervatten van den dienst op Maracaibo, weigerden de Chineezzen te varen en liepen zij van de schepen weg. Onder invloed van slechte leiders en met betreurenswaardige voorbeelden van anderen voor oogen, zijn de Chineezzen tot op heden weigerachtig gebleven.

Interventie van den Consul te Trinidad, den heer Hing King, mede op verzoek der Chineezzen naar Curacao overgekomen, evenals een telegram van den Chineeschen Ambassadeur te Londen, Dr. Wellington Koo, wiens positieve order was "gaan jullie maar weer varen; er worden in Londen onderhandelingen gevoerd, waarin jullie ook betrokken zijt en waar jullie belangen ook behartigd worden", zijn zonder resultaat gebleven.

Onderhandelingen, steeds weer opnieuw gevoerd, stootten steeds weer op de moeilijkheid, dat, wanneer blijkbaar met een "comite" overeenstemming bereikt kon worden steeds weer dit comite plotseling verdween en een nieuw comite optrad, waarmede aanvankelijk met hetzelfde succes en tenslotte dezelfde deceptie onderhandeld werd.

De aanvankelijke maximum-eischen der Chineezzen moeten als volgt geformuleerd worden.

- a) f.50.- verhooging van maandgage.
- b) Hotelkosten (gedurende den tijd dat zij staakten en nog niet in het kamp te Suffisant waren opgenomen) voor rekening van de Maatschappij, en gage gedurende den geheelen duur van de staking.
- c) warbonus met terugwerkende kracht, te betalen vanaf 1 Juni 1940.
- d) volle gage in afwachting repatriatie tot aankomst in China, in geval van invaliditeit
- e) staking niet te beschouwen als onderbreking bij beoordeeling van de 10% bonus voor 2 jaar onafgebroken dienst.
- f) in die gevallen, waar de Engelsche wet hogere uitkeeringen voorschrijft bij overlijden of invaliditeit, dan onze bepalingen aangeven, toepassing van die wet, doch voor zover het betreft uitkeeringen, welke in China zouden moeten worden uitbetaald, dan een "lumpsum" regeling met een minimum van £ 300.-.
- g) aangaan van een contract voor een jaar en na afloop van het contract repatriatie naar

China via USA.

h) in plaats van een Hop Choon vertegenwoordiger wenschen de Chineezzen een door hen aangestelden vertegenwoordiger, wien de CSM salaris zou moeten betalen van ruim f.200.- per maand.

Hoewel van de zijde der CSM voorstellen werden gedaan, die aan de eischen der Chineezzen een heel eind tegemoet kwamen, werd geen uiteindelijk resultaat bereikt.

De zich steeds herhalende mededeeling der werkwilligen of waarschijnlijk-werkwilligen onder hen was, dat zij bereid waren aan het werk te gaan indien de "anderen" dat ook deden, waarbij het echter niet mogelijk was vast te stellen, wie deze "anderen" waren.

Hier zij vermeld dat een deel der Chineezzen nog eenig achterstallig loon te verdienen heeft (de loonsuitbetaling geschiedt per maand met mogelijkheid van voorschotten) het welk niet uitbetaald werd, aangezien de opzegtermijn van een maand door hen niet in acht werd genomen. Deze conditie, die tans niet naar voren is gebracht, hebben zij voorheen in twee gevallen wel gehandhaafd en wel laatstelijk in December 1941.

Officieel ingrijpen.

Op 12 Maart 1942, nadat de heer Hing King vertrokken was, stelde onze Marine-Superintendent zich in verbinding met den Vreemdelingendienst, teneinde diens medewerking in te roepen om de zoogenaamde belhamels afgezonderd te krijgen, in de hoop dat door verwijdering van deze elementen de overblijvenden minder recalcitrant zouden worden. Aangeboden werd dezen uitgezochten menschen onder dak op Maatschappij terrein Suffisant te verschaffen. Het was geheel in lijn met reeds lang bestaande orders dat stakende Chineezzen niet in Willemstad zouden verblijven, waartoe zij nu eenmaal niet gerechtigd waren. Dit laatste werd door den Vreemdelingendienst volkomen beaamd, doch men voelde niet veel voor de gevraagde medewerking omdat de V.D.meende, dat de Chineezzen als onwillige schepelingen onder den A.M.C. vielen.

Van deze zijde werd opgemerkt dat medewerking te verkrijgen was van den Algemeen Militair Commandant. Dezerzijds werd het standpunt ingenomen, dat het de CSM niet interesseerde welke autoriteit het deed, dat zij echter gaarne zag, dat er "iets" gedaan werd

Wij toch waren bereid ten volle mede te werken en voor het opbergen dezer stakende Chineezzen geheel zorg te dragen, mits het initiatief van de autoriteiten uitging en het den Chinees duidelijk zou zijn, dat dit uiteindelijk niet een wensch van zijn werkgeef-

ster, doch van de autoriteiten was.

Alle CSM-Chineezers werden opgeroepen om op 13 Maart voor het Politie Bureau te verschijnen, alwaar een 18-tal Chineezers zeelieden (leiders) namens den Algemeen Militair Commandant officieel gevorderd werden om wederom te gaan varen, hetgeen door de gevorderden positief geweigerd werd, waarop deze 18 man door de politie op een militaire truck naar het CPIM-kamp te Suffisant werden vervoerd en daar op verzoek der autoriteiten en met volledige medewerking der CPIM in een der loodsen werden ondergebracht. De bewaking dezer lie-den werd aan het bewakingskorps der CPIM overgelaten. Het ware beter geweest, dat direct een 50-tal gevorderd was, doch wij hadden aan de autoriteiten slechts 18 namen genoemd.

Den volgenden dag werden de overgebleven Chineezers opgeroepen, bij het politie bureau aanwezig te zijn. De verwachting was dat deze nu wat werkwilliger zouden zijn geworden, doch dat was niet het geval. Een aanvangspoging om deze menschen te vorderen mislukte door het massale aanbod "we go camp". Dit betrof meer dan 200 Chineezers en deze allen eischten dus onderdak in het gebouw, verzochten dus "vrijwillig" opgeborgen te worden.

Deze stakers werden daarop door de Politie op militaire trucks en met assistentie van eenige maatschappij-trucks naar het kamp geleid en aldaar ondergebracht, waarbij de fout werd gemaakt dat de 18 leiders met dit nieuwe contingent werden samengevoegd, iets watook van onze zijde voorkomen had kunnen worden. In de daarop volgende dagen bracht de politie nog een aantal Chineezers uit de stad, die in de Punda zich steeds trachtten schuil te houden en als werkschuw bekend staan en zich niet vrijwillig gemeld hadden.

De Chineezers, die later medekwamen met de uit Maracaibo terugkeerende tankers - alwaar zij hadden vertoefd wegens gebrek aan ruimte in het Schottegat - wenschten steeds weer zoowel van de autoriteiten in de stad, als van ons "kantoor", dat zij eveneens opgeborgen zouden worden, hetgeen ook steeds geschiedde.

Tenslotte waren er een 420 Chineezers in het Suffisant kamp, allen tezamen in een groote loods ondergebracht.

Het kamp.

De Chineezers werden allen ondergebracht in een groote barak, voorzien van het benoedigde ~~modern~~ modern sanitair. Voor deze loods bevindt zich een omheind "plein" (waarop zich nog een kleeren-waschplaats bevindt) den Chineezers alle gelegenheid voor lichaamsbeweging biedende (Zie bijgaande schets).

Een tweetal bewakers der CPIM had tot opdracht er zorg voor te dragen dat de Chineez-
zen ter plaatse zouden blijven. Dat deze bewaking overigens geen "agressief" karakter
droeg, blijkt wel uit het feit dat de bewakers niet met vuurwapens waren bewapend en dat
de ramen dezer loods niet van traliewerk waren voorzien.

Ook was de omheining van het terrein aan een zijde beslist onvoldoende om te kunnen
spreken van "vrijheidsberoving".

Typeerend voor de verhoudingen mag genoemd worden, dat een aantal malen aan groepen
van 10 Chineez- en toegestaan werd naar de stad te gaan om, naar hun zeggen zeer gewenschte
inkopen te doen. Deze expedities verliepen steeds zonder moeilijkheden. Op hun verzoek
verstrekte de Maatschappij o.m. papier en groote hoeveelheden toiletzeep.

Het eten was goed, doch niet door Chineez- en bereid. De Maatschappij bood den Chineez-
zen aan, dat zij zelf hun eten zouden bereiden, hetgeen echter positief geweigerd werd.
Men wenschte onder geen beding werkzaamheden te verrichten. Aan verzoek als b.v. om rijst
en vleesch te scheiden, werd uiteraard voldaan.

Vele malen werden hoeveelheden rookmateriaal en blikjes met sardines etc. voor reke-
ning der Chineez- en in het kamp toegelaten.

Hoewel van de zijde der Maatschappij, in verband met brandgevaar en ter wille van
een goeden hygienischen toestand, hiertegen wel bezwaren bestonden, werd tenslotte hieras
zooveel mogelijk tegemoetgekomen. Iederen dag kwam een onzer verbandmeesters in het kamp
en werd er zorg voor gedragen, dat zieke Chineez- en in het Sanatorium werden opgenomen.

Alles tezamen, kan gezegd worden, dat de geest rustig en goed was en ondervonden de
daar geposteerde bewakers nimmer eenige moeilijkheid; er werd eveneens nimmer eenige po-
ging gedaan door een of meer Chineez- en om het kamp te verlaten. Het is echter zeer goed
mogelijk dat verscheidene Chineez- en zich zoo nu en dan van uit het kamp hebben verwijderd
een "roll call" is nimmer gehouden.

Poging tot selectie.

Half April werd besloten, dat de leiders en positief onwillige elementen onder de
420 Chineez- en gescheiden moesten worden van de rest, waaronder geacht werden zeer vele
werkwilligen zich te bevinden, die echter uit angst voor deze leiders zich niet voor vare
durften op te geven. Positieve aanwijzingen met betrekking tot dit laatste waren bekend.

Op Vrijdagmiddag, 17 April, werd door de CPIM-bewaking een poging gedaan de ramen de

Chineezten te sorteeren en hen in groepen te verdeelen. Deze poging werd gesaboteerd, doordat de Chineezten ter verhinderling hiervan door elkander gingen loopen en aldus de selectie onmogelijk maakten. Hierop werd deze poging direct gestaakt.

Duidelijk was gebleken dat de Chineezten niet gesepareerd menschten te worden en dat hier pressie noodig was. Besloten werd deze pressie te bewerkstelligen in den vorm van een flink machtsvertoon.

De selectie.

Door de autoriteiten werd besloten, dat op Maandagmorgen - 20 April - door een 6-tal leden van den Vreemdelingendienst deze selectie gedaan zou worden, dat er 12 man militaire politie met volle bewapening als machtsvertoon daarbij aanwezig zou zijn en dat de CPIM een aantal leden van haar bewakingsdienst en een klerk ter assistentie zou beschikbaar stellen.

Om 7.30 uur verschenen Vreemdelingendienst, Militaire Politie en CPIM-bewaking ter plaatse en werd bijna onmiddellijk tot de selectie overgegaan.

Nadat de eerste Chinees (leider) geidentificeerd en afzonderlijk gezet was, gaf deze geselecteerde een kreet, hetgeen een sein was, daar plotseling de geheele massa der toeziende Chineezten toestormde op den Vreemdelingendienst, Militaire Politie en CPIM-bewaking. Een moment onthutst door deze niet verwachte uiterst verwoede aanval, ging de Militaire Politie, spoedig gevolgd door de andere, met revolvers bewapende, bedreigden, over tot actie en wel door het gebruik maken der schietwapens, de inderdaad - gezien de numeriek meerderheid der Chineezten - eenig overgebleven mogelijkheid, ter voorkoming van letterlijk afgeslacht te worden.

Een korte, doch hevige schietpartij volgde, met het gevolg dat na eenige minuten de Chineezten terugdeinsden, echter 12 dooden en 40 gewonden achterlatende.

De Chineezten zagen kans met hun wapens (onder katoen verborgen stukken ijzer, metalen ploertendooders, messen, stangen, enz.) en met behulp van in den strijd buitgemaakte wapens der politie twee militaire politiemannen, een lid van den Vreemdelingendienst en een CPIM-bewaker te verwonden, waarvan twee ernstig.

Even plotseling als deze verwoede strijd begon, even plotseling was het wederom stil en trokken de Chineezten zich naar een hoek van het terrein terug.

Als beste bewijs hoezeer de selecteren en hun begeleiders op deze botsing niet voorbereid waren, kan gelden de opstelling bij den aanvang der selectie; allen, ook de -onbewapenden-

val, dat den raadsman der Chineezen geen toegang werd verleend, moge er op gewezen worden dat de Directeur nimmer een rechtstreeks verzoek bereikte van dezen raadsman om toegelaten te worden, terwijl een verzoek aan de Directie om den toegang te regelen toch voor de hand lag en aan welk verzoek ook gevolg gegeven zou zijn, zij het onder beding dat een kenner der Chineezen of een tolk hem begeleiden zou ter voorkoming van misverstanden.

Wel kwam een verzoek over vele schijven en danig vervaagd bij mij door, waaraan echter geen aandacht werd besteed.

Verder werd gevraagd of het waar is, dat sommige der Chineezen in den rug werden geschoten en of het waar is, dat op hen werd geschoten terwijl zij op den grond lagen?

Het is bij een dergelijke schietpartij steeds mogelijk, dat iemand - vriend of vijand in den rug wordt getroffen. Natuurlijk werd er niet geschoten op Chineezen, die op den grond lagen, aannemende dat hier bedoeld wordt Chineezen die niet meer met kans op succes aan den strijd deelnamen.

De Chinees.

In het algemeen gesproken is de Chinees goed en sympathiek. Als massa, om redenen die niet-Chineezen veelal onbegrijpelijk zijn, kunnen zij onverwachts gevaarlijk zijn gelijk ook nu weer gebleken is, doch men maakt een gedachtenfout met den "stakenden CSM-chinees" zonder meer te vergelijken met den rustigen en vlijtigen Chinees van China.

Jarenlange aanraking met Rotterdams havenkwartier en met de Punda in Willemstad, hebben hem niet beter gemaakt, integendeel!

De CSM-tanker Chinees is een z.g. Rotterdam-Chinees en zou eenige jaren wederom door moeten brengen op China's bodem, om zich te herstellen van slechte invloeden.

Dit wordt slechts opgemerkt om een niet juist sentiment te bestrijden, anderzijds om een beoordeling der in het rapport behandelde feiten door een "outsider" gemakkelijker te maken.

Emmestad, 27 April 1942.